

Tautiniai kostiumai pasakoja mūsų tautos istoriją

Apie ketvirtosios kartos Argentinos lietuvę Maleną Tanevitch-Braziūnas rašėme „Pasaulio lietuvio“ lapkričio mėnesio numeryje. Gruodžio 20 d. Malena baigė du semestrus trukusius mokslus Vilniaus universiteto Filologijos fakultete ir išvyko atgal į savo gimtinę – Argentiną. Tačiau nuolat puoselėjama ir vis stiprėjanti meilė lietuviškai kultūrai ir tautiniam kostiumui Argentinos lietuvės neapleidžia.

Argentinos lietuvė Malena Tanevitch-Braziūnas. Kęstučio Kibicko nuotr.

Evelina KISLYCH-ŠOCHIENĖ

Daugelis klausia, kokiu būdu lietuviškas tautinis kostiumas tapo neatsiejama Malenos gyvenimo dalimi?

Mergina pasakojo, jog per paskutiniuosius metus meno mokykloje ji turėjusi atlikti asmeninį meno projektą, bet nežinojusi, koks jis turėtų būti. Tuomet dėstytojai Argentinos lietuvės klausinėjo apie jos kasdienį gyvenimą, paskatino pradėti analizuoti daiktus, kuriuos ji visuomet nešiojanti savo kumrinėje. Tuo metu ji suprato, kad lietuviškoji kultūra buvo ir yra labai svarbi jos gyvenimo dalis – ne tik namuose, bet taip pat ir Argentinos

Lietuvių Bendruomenėje, lietuvių draugijoje (kiekvieną savaitgalį Argentinoje vyksta lietuvių bendruomenės „Nemunas“ organizuojamos lietuviybę puoselėjančios veiklos, kuriose Malena aktyviai dalyvauja). Jos išvada buvo ta, kad Lietuva jai – ne tik jos prosenelių šalis, jos kultūra jai reiškia prieglobstį – namus, kuriuose ji jaučiasi patogiai. Žodis prieglobstis Malenai asocijuojasi su anklode, kuri ją šildo ir apglobia. Būtent šie apmąstymai paskatino M. Tanevitch-Braziūną tyrinėti lietuviškos tekstilės ikonografiją, tam, kad galėtų išsiuvinėti savo asmeninę anklodę. Nuo to viskas ir prasidėjo.

„Pradėjau daugiau dėmesio skirti Argentinos tautinių šokių ansamblio „Nemunas“ kostiumams. Manau, kad kolektyvas visuomet buvo apsirengęs taip, kaip manė esant teisinga, nors mes apskritai nieko nežinojome apie lietuviškus tautinius kostiumus. Labai svarbu suprasti, jog Lietuvoje tautiniai kostiumai yra skirstomi pagal regionus ir tikrai nėra vienodi“, – pasakojo M. Tanevitch-Braziūnas. Argentinos lietuvė sumodeliavo naujus Argentinos lietuvių tautinių šokių ansamblio „Nemunas“ tautinius kostiumus, kuriais vilkėdami jie pasirodė šimtmečio dainų šventėje.

Kai 2018-ųjų metų pradžioje Malena atvyko į Lietuvą mokytis lietuvių kalbos, ji pradėjo šokti ir dainuoti Vilniaus universiteto folkloriniame ansamblyje „Ratilio“ (vad. Milda Ričkutė). Šis žingsnis ją paskatino pradėti analizuoti šokėjų drabužius rūbinėje, iškelti sau ir kitiems klausimus, kad galėtų geriau suprasti lietuviškąjį tautinį kostiumą kaip svarbią lietuvių kultūros dalį. „Norint dar labiau įsigilinti į tautinį kostiumą, teko įsigyti daug knygų, internete ieškoti informacijos – straipsnių, nuotraukų, naujienų. Tai paskatino po truputį apie jį sužinoti daugiau. Taip pat dalyvavau Nacionaliniame kultūros centre organizuojamuose seminaruose, esu gavusi dalyvio pažymėjimą. Taip pat lankiausi pas tautinio kostiumo specialistę, konsultavausi. Kone visą savo stipendiją paskyriau knygoms ir seminarams, ypač audiniams, kad būtų galima turėti skirtingų regionų kostiumus.“

Žinoma, labai svarbu tai, kad per metus Lietuvoje sukauptas žinias pasaulio lietuviai atsivežtu namo, šiuo atveju – į Argentiną. „Pirkau audinius dar ir dėl to, kad Argentinoje Lietuvių Bendruome-

nės nariai galėtų labiau įsigilinti ir suprasti, domėtis kostiumais taip, kaip aš. Neseniai pradėjau domėtis archeologiniais lietuvių tautiniais rūbais, dalyvavau Lietuvoje vykusiame seminare apie šią specifinę rūbų rūšį. Negaliu pasakyti, kad man pavyko įsigilinti taip, kaip tą pavyko padaryti domintis tautiniais kostiumais, bet tikiuosi, kad labai greitai jau viską suprasiu. Didžiausia kliūtis yra tai, jog nesu išmokusi lietuvių kalbos taip gerai, kad galėčiau suprasti visus lietuviškus tekstus, ypač mokslinius. Šiuo atveju man tenka tekstą versti iš lietuvių kalbos į ispanų, ypač archeologijos terminus, kurie išties yra labai sunkūs.“

Paklausus, kodėl Argentinos lietuvi tautinis kostiumas yra toks įdomus, ji pabrėžė, kad svarbu suprasti, kodėl žmonės taip rengdavosi, kad drabužiai – nėra tik medžiaga, jie turi savo istoriją ir priežastis, yra labai svarbi žmogaus tapatybės dalis. „Nenorėčiau, kad lietuviška tekstilė būtų pamiršta, norėčiau, kad mes dar naudotume žinias apie ją, nes tai – istorija, labai svarbi mūsų praeities ir ateities dalis. Drabu-

žiai išduoda, kokie mes esame, iš kur mes. Jie pasakoja aplinkiniams ir visuomenei mūsų tautos

Drabužiai išduoda, kokie mes esame, iš kur mes. Jie pasakoja aplinkiniams ir visuomenei mūsų tautos istoriją

istoriją“, – apmąstymais dalinosi Malena.

Ji mano, kad kiekviena tauta turi kovoti prieš gana stipriai juntamą kultūrų homogenizavimą, standartizavimą ir stengtis išlaikyti savąją kultūrą bei perduoti ją ateities kartoms. Tai yra svarbi visų laikų tautų užduotis.

Pati Argentinos lietuvė neatskleidė, kurio regiono tautinis kostiumas jai patinka labiausiai: „Tai išties sunkus klausimas. Visuomet apie tai galvoju, bet man atrodo, kad kiekvieno regiono kostiumas turi savo žavesio ir iš tikrųjų negalėčiau išskirti vieno iš jų.“ Tačiau Malena prasitarė, jog svarbiausi jai yra jos prosenelių kilmės etnokultūriniai regionai – Aukštaitija ir Žemaitija, į kuriuos ji gilinasi labiausiai. ■

